

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/524/2015
Identifikačné číslo spisu:	8798899742
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8798899742.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky v správe štátnych lesov Tatranského národného parku s o sídlom v Tatranskej Lomnici, IČO: 31966977, zastúpenej JUDr. Mariánom Kollárom, advokátom so sídlom v Poprade, Mnoheľova 22, proti žalovaným 1/ Z. U., bytom T., t. č. bytom T., 2/ J. S. U., bytom T., 3/ Z. U., bytom U., 4/ H. U., bytom T., 5/ N.W., bytom R., 6/ Z. R., bytom S., 7/ J. A., bytom T., zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. SIDOR, s.r.o., so sídlom v Poprade, Zdravotnícka 4373/6, o určenie vlastníctva nehnuteľností a o neplatnosť zmlúv, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 10 C 1138/1998, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. januára 2015 sp. zn. 2 Co 280/2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 29. januára 2015 sp. zn. 2 Co 280/2014 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 29. januára 2015 sp. zn. 2 Co 280/2014 potvrdil ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) uznesenie Okresného súdu Poprad z 11. septembra 2014 č. k. 10 C 1138/1998-661, ktorým súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v sume 3 566,26 €, z toho sumu 3 309,14 € právnomu zástupcovi žalobkyne v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia; výrokom II. uložil žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/ a 7/ povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v sume 402,23 €, z toho sumu 335,84 € právnomu zástupcovi žalobkyne v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Dôvodil, že je nepochybné, že žalobkyňa dosiahla vo veci samej plný úspech v konaní. Na druhej strane krátenie trov o 70 % súdom prvej inštancie kvôli aplikácii § 150 ods. 1 O.s.p. je aj podľa názoru odvolacieho súdu správne a odvolací súd s a s týmto znížením priznaných trov stotožňuje. Podľa § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiťove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťovou smrťou. Čistá hodnota dedičstva po nebohom pôvodne žalovanom 1/ bola vyčíslená v uznesení Okresného súdu Vsetín z 3. októbra 2011 č. k. 15 D 476/2011-42 v sume 102.975,75 Kč, čo je v prepočte podľa konverzného kurzu určeného

Národnou bankou Slovenska v auguste 2014 suma 3 697,25 €. Táto suma, ako správne uvádza súd prvej inštancie, tak predstavuje v pomere k uplatnenej náhrade trov, ktoré súd vyhodnotil ako účelné vo výške 11 887,49 € za prvý petít zmenenej žaloby, výšku cca 30 %. Poukázal aj na princíp proporcionality, podľa ktorého, ak by žalovaní boli zaviazaní uhradiť trovy konania v rozsahu uplatnenom žalobkyňou, nespochybňujúc pritom úspech žalobkyne vo veci samej, došlo by priznaním tejto náhrady k neprimeranej tvrdosti a k preneseniu zodpovednosti z protiprávneho konania pôvodne žalovaného 1/ (poručiť K. U.) na žalovaných 1/ až 4/. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v danom prípade ani žalobkyňa ani žalovaní neboli v odvolacom konaní úspešní, preto im súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie z dôvodu, že jej bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Uviedla, že ustanovenie § 150 O.s.p. obsahuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok, keď umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných osobitného zreteľa účastníkovi, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Odvolací súd zaujal právny názor, že zníženie priznaných trov vychádza z ustanovenia § 470 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiť a za poručiťove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťovou smrťou. Aplikácia tohto hmotnoprávneho ustanovenia vzťahujúceho sa na dedičské konanie je neprijateľná a nezákonná v konaní o priznaní trov žalobcovi, ktoré sa mali posudzovať podľa ustanovení § 142 až § 151a O.s.p. o náhrade trov konania; je neprípustné a ničím neodôvodnené rozhodovať mimo ich rámca. Požiadavka ústavne konformného odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každý výrok rozhodnutia, teda aj na rozhodnutie o nepriznaní náhrady podstatnej časti trov konania. V ustanovení § 150 O.s.p. použitý výraz „nemusi“ náhradu trov konania priznať nevyjadruje možnosť ľubovoľnej úvahy súdu priznať alebo nepriznať náhradu trov konania, ale povinnosť súdu v okolnostiach konkrétneho prípadu zvoliť dopad rozhodnutia o trovách konania na jeho účastníkov a svoje rozhodnutie ústavne súladným spôsobom odôvodniť. Odvolací súd sa absolútne nezaoberal vyhodnocovaním dôvodov hodných zvláštnosti zreteľa s prihliadnutím k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov konania. Ustálenie konečnej výšky trov konania v prvom výroku rozhodnutia na sumu 11 887,49 € krátených na 30 % v sume 3 566,26 € u žalovaných 1/ až 4/ a ustálenie výšky trov konania na sumu 402,23 € u žalovaných 1/ až 7/ v druhom výroku na polovicu základnej sadzby tarifnej odmeny je nutné vyhodnotiť ako nepreskúmateľné a ničím neodôvodnené. Nebol vyprodukovaný žiadny dôkazný prostriedok, ktorým by túto zásadnú podmienku skúmania všetkých pomerov žalovaných súd aj reálne vykonal. Žalobkyňa preto navrhla napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť ako nezákonné a neodôvodnené a vec mu vrátiť na nové konanie a rozhodnutie.

3. Žalovaní sa k dovolaniu nevyjadrili.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

5. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

6. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu je upravená v § 237 a § 239 O.s.p. S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či

postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

7. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

8. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadрила v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

9. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“).

10. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (vid' § 242 ods. 1 O.s.p.).

11. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobkyne (č. l. 679 spisu) s a písomne vyjadrili žalovaní 1 / a 7 / podaním doručeným súdu prvej inštancie 20. októbra 2014 (č. l. 688 spisu), žalobkyňa ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd jej toto vyjadrenie žalovaných 1/ a 7/ nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobkyni došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

12. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

13. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) uzneseniu krajského súdu (453 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.